

dotibus est aequalis. Secundum est potestas episcopalis, quae est de genere qualitatis, et in hac aequalis est episcopis ceteris. Tertium est jurisdictionis summa ac universalis, qua universis est altior, et hoc est relatio quaedam, nec manet in papa, dum desinit esse papa per liberam cessionem aut alio modo; alia vero duo manent in eo.¹ Haec ille, docens potestatem ordinis esse quid absolutum et de genere qualitatis, jurisdictionem vero esse quid respectivum et de praedicamento relationis. Non declarat autem, an sit relatio rationis vel realis, quia haec res controversa est, quibusdam dicentibus esse relationem rationis, ut diximus, aliis vero affirmantibus esse realem; ad quod videtur inclinare Dionysius dum inquit, illam esse in papa tanquam in subjecto, quum tamen ens rationis nullibi sit, quia nec est ens, sed tantum mente concipitur, et per rationem habet illud esse objectivum quod habet.

Secundo differunt in hoc, quod licet utraque potestas modo declarato sit a Deo et supernaturalis, tamen potestas ordinis altior est et magis supra naturam. Quia quum sit quid absolutum, vires naturales superans, non potest nisi a Deo immediate produci. Jurisdictionis autem, quum relatio sit, licet supernaturalis dici debeat (quia supponit quid supernaturale in utroque extremo, quale est, tam praesidentem quam subditum esse christianum), tamen his supernaturalibus suppositis, sponte eos sequitur, quia haec est natura relationis; et sic non est ita supernaturalis effectus, nec ad eam sic Deus concurrat, praesertim si est ens rationis.

Tertio in hoc praesertim differunt, quod potestas ordinis fixa est et stabilis et indelebilis, potestas vero jurisdictionis valde mutabilis est. De quo quia aliqui patres dubitarunt, dicentes, potestatem jurisdictionis indelebilem esse, utpote quae consecratione confertur, fusius agendum est. Quod ergo potestas ordinis indelebilis sit, est primo probandum, et solvenda sunt, quae contra obijciuntur.

¹ In 4. dist. 25. q. 1. Ed. Venet. 1584. p. 337. col. 2.

[Cap. III. De stabilitate, quae inest potestati ordinis.]

293. Ante quod supponendum est, quod quum dubitent scholastici, an minores ordines de jure sint divino, et sint qui putent, eos esse de jure ecclesiastico, qui hanc opinionem tenent, consequenter dicere debent, quod sicut potestate ecclesiae vel pontificis traduntur hujusmodi minores ordines, ita etiam per eandem potestatem auferri possunt. Idcirco Petrus de Palude,¹ quia tenet, consecrationes inanimatorum ex potestate ecclesiastica fuisse institutas et per potestatem jurisdictionis conferri, tenet consequenter, altare vel templum vel calicem ab haeretico consecratum reconsecrari debere; quia quum nullam jurisdictionem habeat, non potest efficere, quod per jurisdictionem fieri debet; quia papa, qui hujusmodi consecrationes instituit, instituit etiam, ne fierent per non habentem jurisdictionem. Quidam etiam alius modernus, quia tenet, episcopatum nullam potestatem ordinis addere supra ipsam potestatem sacerdotalem, sed tantum addere jurisdictionem, quae per consecrationem detur, tenet etiam consequenter, ordinatum ab episcopo degradato non suscipere ordines, quia, quum degradatur, tollitur ab eo potestas illa jurisdictionis, per quam consecrare poterat.

Sed istae omnes singulares opiniones sunt, et ut puto falsae. Sequendo opinionem communem, imo definitionem concilii Florentini, supponimus omnes ordines de jure laxae divini.

294. Et omnes tales probantur indelebiles et fixi.

Est enim in primis Concilium Nicaenum dicens: „Ecclesiis semel Deo consecratis non debet iterum consecratio adhiberi, nisi aut ab igne exustae, aut sanguinis effusione, aut cujuscumque semine pollutae fuerint; quia sicut infans a qualicumque sacerdote in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti semel baptizatus non debet iterum baptizari, ita nec locus Deo dicatus iterum consecrandus est, nisi propter eas causas, quas superius nominavimus; si tamen fidem sanctae Trinitatis tenuerunt, qui eum con-

¹ In 4. dist. 23. q. 1.

secraverunt.¹ Quum igitur inanimata quia a Deo consecrantur, quamdiu manent, maneat effectus consecrationis, et puer consecratus Deo per baptismum retineat semper consecrationem, ordinatus ergo, quum per ordinem Deo consecratur, ordinem fixum retinebit; nec movere debet exceptio concilii, si fidem sanctae Trinitatis tenuerint; id enim dixit, non quia consecratio ecclesiae facta secundum formam ab haeretico non teneat, sed quia in odium haereseos nolebant uti templis ab ipsis consecratis.

Concilium octavum Toletanum in quosdam, qui perceptis ordinibus ad saeculum et conjugia redibant, ait: „Nequaquam ergo aliquando poterit profanari, quod divina jussione simul que apostolicae traditionis auctoritate sacrum noscitur existisse. Verum sicut sanctum chrisma collatum et altaris honor (scilicet consecratio altaris) evelli non queunt, ita quoque sacrorum (al. sanctorum) decus honorum (scilicet ordo), quod his compar habetur et socium, qualibet fuerit occasione perceptum, manebit omnibus modis inconvulsum.“² Haec ibi contra eos, qui quum ordinarentur, testabantur, se nolle ordinari. Quod ne mirum videatur alicui, quum canones jubeant, ne invitus aliquis ordinetur, dicente Gregorio Magno: „Gesta quae nobis in concilii vestri confecta secretario direxistis, in quibus archidiaconus Honoratus addicitur, plena esse cognovimus semine jurgiorum; quum uno eodemque tempore una persona nolens ad sacerdotii ordinem provehitur, quae tanquam immerita a diaconatus officio removetur. Et sicut justum est, ut nemo crescere compellatur invitus, ita censendum puto similiter, ne quisquam insons ab ordinis sui ministerio dejiciatur injuste.“³ Quum ergo secundum canones invitus non debeat ordinari, intelligendum est, eos, de quibus concilium loquitur, initio protestatos esse, se nolle onus illud, sed urgentibus superioribus et populo tandem acquiescisse, et ob id ordinem indelebilem accepisse.

¹ Decret. part. I. dist. LXVIII. c. 3. Ecclesiis. Concilio Nicaeno a Gratiano hic textus perperam tribuitur; originem ignotam habet.

² Can. VII. Mansi X, 1217.

³ Ad Natalem episcopum Salonitanum Ep. I. 19. (Migne P. L. 77, 464). Decret. part. I. dist. LXXIV. c. 2. Gesta.

Concilium etiam Florentinum in instructione Armenorum et Tridentinum concilium sess. VII. de sacramentis in genere sacramentum ordinis characterem indelebilem imprimere asserunt.

295. Gregorius Magnus ad Joannem Ravennatensem scribit: „Sicut semel baptizatus iterum baptizari non debet, ita qui consecratus est semel, in eodem iterum ordine non debet consecrari. Sed si quis forsitan cum levi culpa ad sacerdotium venit, pro culpa poenitentia indici debet, et tamen ordo servetur.“¹ Idem in eadem distinctione: „Presbyteri, quos ibidem reperisti, si incogniti fuerint viri illi, qui ordinantur, et dubium est, eos episcopos fuisse, an non, qui eos ordinaverunt: si bonae actionis virique catholici sunt ipsi presbyteri, et in ministerio Christi omnique lege sancta edocti, ab episcopo suo benedictionem presbyteratus suscipiant et consecrentur, et sic ministerio sacro fungantur.“² Haec Gregorius, jubens iterum consecrare eos, qui ab his, qui nesciebantur episcopi, vel ab episcopis ignotis consecrati erant; quod non fecisset, si certum fuisset, illos a legitimis episcopis semel consecratos.

Anastasius papa ad Anastasium imperatorem: „Aliquorum in tantum se extendit curiosa suspicio, ut imaginentur, prolato a papa Felice judicio (quo Acacium excommunicavit) postea ineffaciter in sacramentis, quae Acacius usurpavit, egisse, ac proinde (al. perinde) eos metuere, qui vel in consecrationibus vel in baptisate mysteria tradita susceperunt, ne irrita beneficia divina videantur.“³ Et infra: „Quum sibi sacerdotis nomen vindicaverit condemnatus, in ipsius verticem superbiae tumor inflictus est; quia non populus, qui in ministeriis (al. mysteriis) donum ipsius sentiebat, exclusus est, sed anima

¹ Ad Joannem episcopum Ravennatensem Ep. 46. Migne ibid. 585. Decret. part. I. dist. LXVIII. c. 1. Sicut semel.

² Decret. ibid. c. 2. Presbyteri. Verba non a Gregorio Magno, ut vult Gratianus, sed a Gregorio papa III. a. 739 ad s. Bonifatium scripta; (Jaffé nr. 1734).

³ Mansi VIII, 191.

sola illa, quae peccaverat, justo iudicio propriae culpae erat obnoxia.¹ Haec Anastasius, docens, baptizatos et ordinatos ab Acacio haeretico et deposito a sacerdotio et excommunicato verum baptisma et ordinem suscepisse.

Urbanus secundus ad Anselmum Mediolanensem episcopum, citatus ab Ivone: „Discretioni nostrae videtur, quatenus secundum praecepti nostri tenorem, quando secundum ecclesiae vestrae morem, sacros daturus quibuslibet aliis ordines, benedicere coeperis, eos quos tua duxerit solertia reconciliandos, inter benedicendum et manus imponendum facias interesse, quibus cetera omnia consecrationis instrumenta praeter unctionis explebis, et sic ad sancta ministeria reconciliabis.“² Haec ille, docens, quod quum aliquis presbyter depositus erat vel sacerdotio privatus, ut rediret ad ministerium, opus erat, ut ea illi exhiberentur, quae exhibentur aliis, qui de novo consecrantur, sacra unctione dempta. Ex quo patet, in illis non abolitum esse ordinem, alioquin in eis etiam iteraretur unctio. Et ideo alia, quae iterantur, non quasi novum sacramentum illis conceduntur, sed tanquam ceremonia quaedam reconciliationis; sicut olim reversi ab haeresi jubebantur manus impositione recipi; in quo non iterabatur sacramentum confirmationis, sed ex jure positivo instituta illa ceremonia reconciliabantur.

Innocentius tertius jubet, ne iteretur ordinatio subdiaconi, in cujus ordinatione tantum deerat manus impositio; quam solam jubet suppleri.³ Et Honorius tertius jubet, ut indumenta vel altaria consecrata a schismaticis, quibus usi fuerant presbyteri degradati, non reconsecrentur.⁴ Gregorius nonus ibidem docet idem quod Innocentius.⁵

¹ Mansi VIII, 192.

² Par. VI. De causis clericorum c. 407. Migne, P. L. 161, 532.

³ Ad Eustachium episcopum Eliensem (Potthast nr. 2350); cap. Pastoralis I. De Sacramentis non iterandis (I. 16). Migne, P. L. 161, 532.

⁴ Ad capitulum Bremense (Potthast nr. 5751); cap. A nobis 2. ibid.

⁵ Ad Olavum archiep. Lundensi (Potthast nr. 9056); cap. Presbyter 3. ibid.

296. Augustinus Contra epistolam Parmeniani, de baptismo et ordine loquens, ait: „Utrumque enim sacramentum est, et quadam consecratione utrumque homini datur, illud quum baptizatur, istud quum ordinatur. Ideoque in catholico utrumque non licet iterari.“¹ Haec Augustinus, qui in eodem capite rationibus nititur etiam ostendere eandem veritatem; quam negare dicit esse injuriam, non hominis, qui peccat sacramentum in haeresi dando vel ab haeretico accipiendo, sed ipsius sacramenti, quod ipse Deus confert et tanquam suum recognoscit, licet ab haeretico detur; sicut rex sigillum suum a privato inique impressum aureae massae tanquam suum recognoscit, et monetam inique factam in suo reponit thesauro. S. Augustinus ex traditione etiam ecclesiae id potenter ostendit, quae nunquam consuevit ordinatos semel, etiam ab haereticis, quum ad ecclesiam redeunt, reordinare.

297. Doctores etiam scholastici omnes uno ore constituent, per tria sacramenta, nempe baptismi, confirmationis et ordinis, conferri characterem indelebilem. Inter quos s. Thomas egregie loquitur.²

298. Ratione quoque idem ostenditur.

1. Potestas ordinis participatio quaedam est sacerdotii Jesu Christi secundum ordinem Melchisedech; ejus enim vi agit, et ei nos configurat. Quia igitur illud est aeternum, ista potestas indelebilis etiam erit.

2. Subjectum hujus potestatis est anima immortalis. Christus etiam, qui illam imprimit, aeternus est. Ecclesia etiam, ob cujus aedificationem imprimitur, est stabilis. Igitur potestas haec fixa etiam manebit.

3. Sacerdos veteris testamenti ad vitam erat, et non ad tempus, ut ex corruptione Antiochi introductum est, ut ait Josephus. Ergo a fortiori nostrum sacerdotium erit perpetuum.

4. Si non esset perpetuum, periculose errasset ecclesia, non reiterans hoc sacramentum in haereticis vel excom-

¹ Lib. II. c. 13. nr. 28. Migne, P. L. 43. 70.

² II. 2. q. 39. a. 3.

municatis vel degradatis, quum ecclesiae reconciliabantur. Haeretici reconciliati enim facerent homines idololatrare adorando eucharistiam, quia carerent potestate consecrandi, si illam semel amisissent nec iterum recuperassent. Qui etiam sine culpa ejusmodi hominibus confiterentur peccata sua, invincibiliter ignorantes, illos esse ab ecclesia praecisos, absolutionem non reciperent, quum illi potestatem absolvendi non haberent; et quia non iterarent confessionem, absque remissione manerent.

5. Injuria fieret ipsi consecrationi et divinae virtuti, quae in lapidibus et calicibus et templis fixum habet effectum, et in sola anima rationali haberet fluxum et momentaneum; praesertim quum consecrationes veteris legis fixae essent; animal enim semel consecratum non poterat mutari in melius vel in pejus.

[Cap. IV. Solvuntur difficultates.]

299. Nec obstant quae aliqui objiciunt contra hanc sententiam. Licet enim multae sententiae sanctorum patrum sint, quae videntur dicere, haereticos vel simoniacos vel excommunicatos et degradatos non conferre sacramenta, tamen aliquae illarum a Cypriano et eum male sequentibus Donatistis sunt editae, quia in hoc ab ecclesia deviarunt, et ideo admittendae non erunt; aliae vero sic interpretandae sunt: non conferre tales homines sacramenta, quando non utuntur forma ecclesiae. Quando vero illa utuntur, ad eum sensum exponi possunt: quod non conferunt vel gratiam, ad quam conferendam instituuntur sacramenta, vel quod non tribuunt executionem, sive legitimum usum potestatis, quam per sacramenta suscipiunt. Nam ordinatus ab eis, licet ordinem ipsum suscipiat, non potest licite illo uti, quia potestatem suscipit ligatam. Ut enim potestate ordinis utamur, licentia opus est, quam jurisdictio tribuit; et hanc licentiam non confert ecclesia promotis ab hujusmodi.

300. Argumentantur ex variis locis Decretorum, in quibus videtur aliquis exui ordine et illo privari; ex gr.

dicitur: „Exuimus omni ordine, beneficio et privilegio clericali;“¹ et privatur quis ordinis praerogativa, officio et beneficio;² et in Sexto privantur schismatici perpetuo beneficiis, officiis, honoribus, dignitatibus, praelaturis, item praelatione, dignitate, statu et honore ecclesiasticis;³ et in Decretalibus celebrantes, qui excommunicati vel interdicti erant, perpetuo deponuntur ab officio sacerdotali;⁴ et in concilio Triburicensi presbyter vel diaconus homicida ab ordine cessare jubetur⁵; et in synodo sexta presbyter illicitis nuptiis implicatus impeditur ab officio ordinis, licet cathedrae particeps relinquatur.⁶ Gregorius septimus vero ad Udonem Trevirensis (?) scribit: „Ordinationes illorum, qui ab excommunicatis sunt ordinati, sanctorum patrum sequentes vestigia irritas fieri censemus.“ Denique saepe antiqui patres solent dicere, delinquentes aliquos non esse sacerdotes vel episcopos, quos et pseudoepiscopos vocant, et nudum habere nomen episcopi et presbyteri.

His omnibus respondetur, procul dubio non esse mentem illorum patrum catholicorum, quod character ipse amittatur. Hoc enim tanquam error in fide damnatum est contra Donatistas et contra Lutheranos.

Mens ergo illorum est, quod privantur usu ordinis, differenter tamen, juxta differentes ecclesiae censuras. Nam ut scholastici quoque ajunt, qui degradatur, privatur licito usu ordinis absque spe eum recuperandi. Est enim, ut dixit Alexander Halensis,⁷ potestas in degradato, sicut manus abscissa. Ut enim illa non potest quis uti, ita etiam nec re nec spe habet degradatus usum illius potestatis licitum. Et hujusmodi degradatio vocatur a

¹ Sext. Decret. l. V. tit. IX. De poenis c. 2. Degradatio.

² Decretal. Greg. l. V. De haereticis c. 9. Abolendam.

³ Sext. Decret. l. V. tit. III. De schismaticis c. 1. Ad succidendos.

⁴ Decret. Greg. l. V. tit. XXVII. De clerico excommunicato c. 4. Latores.

⁵ Can. XI. Mansi XVIII, 138.

⁶ Can. XXVI. Mansi XI, 954.

⁷ IV. p. q. 79. membr. 8. n. 2.

patribus vel degradatio vel depositio vel privatio ab officio absque spe recuperationis. Alii vero privantur quidem usu ordinis, sed non perpetuo, sed ad tempus; ut sunt haeretici. Et in hujusmodi hominibus potestas se habet ut manus paralytica conjuncta brachio. In suspensio autem ab ordine vel excommunicato se habet ut manus ligata, qua soluta uti possumus; in pure autem monacho ut manus occupata. Est igitur ordinis potestas fixa, ita ut ejus essentia nullo modo ab anima tollatur, licet impediri possit a licito usu, majori impedimento, ut in degradatione, vel minori, ut in suspensione fit ab usu ordinis.

301. Argumentantur ex Concilio quarto Toletano, quod ait: „Episcopus, presbyter, aut diaconus, si a gradu suo injuste dejectus in sancta (al. secunda) synodo innocens reperiatur, non potest esse quod fuerat, nisi gradus amissos recipiat coram altario de manu episcoporum. Si episcopus est, orarium, anulum, et baculum; si presbyter, orarium et planetam; si diaconus, orarium et albam; si subdiaconus, patenam et calicem; sic et reliqui gradus ea in reparationem sui recipiant, quae quum ordinarentur perceperunt.“¹ Ex quibus eis videtur, quod iterabatur ordinatio etiam cum injuste depositis, et quod proinde ablati fuerit character.

Respondetur, illam ceremoniam non fuisse sacram, nec characterem impressisse, vel gratiam ex opere operato contulisse, sed fuisse nudam ceremoniam, qua constaret populo, qui illos deponi viderat, eosdem restitutos esse, non ad novam potestatem, sed ad usum antiquae; quia fugisset illorum communionem, si non constaret eis de restitutione, sicut constitit de depositione.

302. Argumentantur ex historia Nicephori (?) narrantis: „Quum Dioscorus manus impositionem accepisset, recesserunt multitudines rusticorum, dicentes, quia nisi secundum quod sanctorum continent apostolorum canones fiat, non recipietur episcopus; princeps enim inthroniza-

¹ Can. XXVIII. Mansi X, 627.

verat eum. Dioscorus autem venit ad S. Marcum, et venientes clerici induerunt eum secundo, et iterum consecraverunt, et ita veniens ad S. Joannem praefecit Collurum.“ (?) Licet igitur iterare ordinem et ita non erit fixus.

Respondetur, illam secundam consecrationem vel abusum fuisse ex ambitione Dioscori ortum; vel ceremoniam fuisse reconciliationis: quia enim contra canones apostolorum jussu principum fuerat ordinatus, et ob id suspensus ab officiis, hac ceremonia fuit illi restitutus usus, quo rustici placarentur et ei communicarent.

Constat ergo ex dictis, ordinem immobilem esse, nec pati in se aliam mutationem, quam privationem liciti usus, sive per degradationem id fiat, sive per suspensionem.

[Cap. V. Potestas jurisdictionis est variabilis.]

303. Jurisdictio autem aliter se habet. Non enim ita habetur, quin ipsa essentia potestatis auferri possit, et vario modo mutari suspendique usus, manente potestate. Quae quia nonnulli negarunt, qui praesertim asserebant, jurisdictionem vi consecrationis dari, probanda sunt et argumenta in contrarium diluenda.

304. Itaque quod tollatur saepe ipsamet essentia jurisdictionis, et non solum usus, asserunt multi doctores, pontifices etiam multi et concilia, quibus consentiunt scholastici.

Cyprianus igitur ad Antonianum scribit: „Qui ergo nec unitatem spiritus nec conjunctionem pacis observat, et se ab ecclesiae vinculo atque a sacerdotum collegio separat, episcopi nec potestatem potest habere nec honorem, qui episcopatus nec unitatem voluit tenere nec pacem.“¹

Ambrosius ait: „Dominus par jus et solvendi esse voluit et ligandi, qui utrumque pari conditione permisit. Ergo qui solvendi jus non habet, nec ligandi habet.“ Et infra: „Ecclesiae utrumque licet, haeresi utrumque non

¹ Ep. 52. Migne, P. L. 3, 791.